

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 657/2021-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], advokátom, [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Michalovce č. k. 7 C 110/2017 z 19. júna 2019 a jemu predchádzajúcemu postupu a proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 255/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 110/2017 z 19. júna 2019 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) a navrhuje predmetné rozhodnutie zrušiť. Súčasne sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/2017 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 255/2019.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka ako žalobkyňa nadobudla špecifikované nehnuteľnosti od pôvodnej vlastníčky na základe kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva.

3. Žalovaná v 1. rade () a žalovaná v 3. rade () obmedzujú sťažovateľku vo výkone jej vlastníckeho práva na jej vlastnom pozemku tým, že ju protiprávne zdržiavajú a fyzicky jej bránia vstupovať na jej vlastný pozemok. Problém začal v apríli 2017, keď sťažovateľka povedala žalovaným v 1. a 3. rade, že si potrebuje postaviť plot na hranici svojho pozemku, a preto na presné zameranie prizve geodeta. Žalovaná v 1. rade sa sťažovateľke priznala, že pozemok sťažovateľky siaha za jej domom približne 4 metre severne smerom k ich rodinnému domu, a žiadala sťažovateľku o odkúpenie časti jej pozemku. Medzi sťažovateľkou a žalovanými nevznikla dohoda z dôvodu neprijateľnosti ponúkanej kúpnej ceny. Ďalšie geodetické zameranie sa stretlo s hrubým fyzickým odporom žalovaných, ktoré o skutočnom právnom stave podľa katastrálneho zakreslenia a umiestnenia sporných nehnuteľností vedeli od samotného počiatočného užívania svojho pozemku, o čom svedčia všetky dôkazy aj historické záznamy, ktoré sťažovateľka v ústavnej sťažnosti rozsiahlo špecifikovala. Súčasne sťažovateľka podrobne opísala aj spôsob vzniku sporných pozemkov.

4. Skutočnosť, že žalovaná v 1. rade so svojím manželom v minulosti nerešpektovali rozhodnutie o stavebnom povolení z roku 1984 a postavili novostavbu svojho rodinného domu 0,6 m od hranice susedného pozemku patriaceho sťažovateľke, a nie ako im prikazovali podmienky stavebného povolenia, podľa sťažovateľky neznamena, že došlo k zmene hranice sporného pozemku v preukázanom vlastníctve sťažovateľky alebo k vydržaniu tejto časti pozemku.

5. Na základe uvedeného sťažovateľka podala proti žalovaným v 1. rade, 2. rade () a 3. rade na okresnom súde žalobu o vypratanie nehnuteľnosti a o ochranu vlastníckeho práva zdržaním sa zásahov do vlastníckeho práva, ktorú okresný súd zamietol rozsudkom č. k. 7 C 110/2017 z 19. júna 2019.

6. Sťažovateľka nesúhlasí s absolútne nespravodlivým a nezákonným rozsudkom súdu prvej inštancie. Súčasne má sťažovateľka vážne podozrenie o zaujatosti sudcu okresného () k právnomu zástupcovi žalovaných () pre ich vzájomné úzke vzťahy. Okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že v rámci predbežnej otázky riešil otázku vlastníckeho práva k spornej časti pozemku. Je úplne zarážajúce, že napriek úplne jasným dôkazom konštatoval, že sťažovateľka v konaní nepreukázala, že je vlastníčkou spornej časti pozemku. Podľa sťažovateľky nezákonnosť rozsudku okresného súdu spočíva v tom, že v prípade žalovaných neexistuje dobromyseľnosť, pre ktorú by mali nadobudnúť spornú nehnuteľnosť vydržaním, pretože vedeli, že táto im nepatrí, keďže všetky stavebné povolenia ich upozorňovali na dbanie o zachovanie hranice medzi susediacimi dotknutými pozemkami. Žalované v súdnom konaní nepredložili jediný relevantný dôkaz, ktorým by spochybnili listy vlastníctva, aktuálnu katastrálnu mapu, technické podklady v podobe odborného historického posúdenia priebehu hraníc pozemkov, a nepreukázali ani dobromyseľnosť držby. Jediným argumentom boli iba predpojaté tendenčné výpovede svedkov – príbuzných na strane žalovaných, ktoré však ani nespochybnili skutočnosti o právnej hranici medzi pozemkami. Podobne sa o priebehu (ne)spornej hranice od jej vzniku až do súčasného stavu venuje znalecký posudok, ktorý sa žalované snažili spochybniť. Podobne aj notárska zápisnica o kúpnej zmluve () z 24. júna 1983, ktorú predložil na pojednávaní právny zástupca žalovaných, nie je podľa sťažovateľky právnym predpokladom vydržania, pretože len potvrdzuje výmery novo nadobúdaného pozemku.

7. Sťažovateľka v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie vzniesla námietku zaujatosti proti konajúcemu sudcovi, ktorý podľa jej názoru konal predpojata vo vzťahu k právnomu zástupcovi žalovaných, pretože majú blízke vzťahy a sú dobrými priateľmi, prirodzene preto nepostupoval s odbornou starostlivosťou, aká sa od neho očakáva. Pri svojom rozhodovaní jednoznačne vylúčil úplne zreteľné dôvodné fakty a argumenty, poprel základné ústavné práva sťažovateľky na ochranu jej osobného vlastníctva, evidentného práva vyplývajúceho zo všetkých úradných listín. Odvolací súd tieto skutočnosti napriek dôvodným pochybnostiam nezohľadnil.

8. Sťažovateľka zastáva názor, že v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 110/2017, neskôr v odvolacom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 6 Co 255/2019 a v dovolacom konaní vedenom Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) pod sp. zn. 9 Cdo 48/2021 bolo ich postupom, ako aj rozhodnutiami porušené základné právo sťažovateľky na ochranu vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, pretože súdy odobrili neoprávnené a nelegálne užívanie pozemku vo vlastníctve sťažovateľky žalovaným. Sťažovateľka tiež uviedla, že postupom a rozhodnutiami všetkých konajúcich všeobecných súdov bolo porušené aj jej základné právo na spravodlivé súdne konanie.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) rozsudkom okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom, ako aj postupom krajského súdu v konaní o vypratanie nehnuteľnosti a ochranu vlastníckeho práva iniciovanom sťažovateľkou. Súčasne sťažovateľka namieta porušenie svojho vlastníckeho práva (čl. 20 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) postupom okresného súdu. Kľúčové námietky sťažovateľky spočívajú v tvrdení o nezákonnosti a nespravodlivosti rozsudku okresného súdu, ktorý v rozpore s dôkazmi dospel k záveru o vydržaní vlastníckeho práva žalovanou v 1. rade k časti dotknutej parcely, ako aj z dôvodu zaujatosti zákonného sudcu. Krajský súd jeho rozhodnutie potvrdil.

II.1. K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom:

10. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv sťažovateľky rozsudkom okresného súdu a jemu predchádzajúcim postupom, ústavný súd uvádza, že jeho preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorého obsahom je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, ktorých porušenie namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku

svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

11. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľka využila, a krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 255/2019 zo 16. júna 2020 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým bola žaloba sťažovateľky zamietnutá.

12. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a jemu predchádzajúcemu postupu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu:

13. Z príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka proti rozsudku krajského súdu podala dovolanie, ktoré odôvodnila dovolacími dôvodmi podľa § 421 ods. 1 písm. b) a c) Civilného sporového poriadku. Najvyšší súd jej dovolanie odmietol ako neprípustné uznesením č. k. 9 Cdo 48/2021 zo 16. júna 2021. Vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľky dovolací súd uzavrel, že sťažovateľka vôbec nekonkretizovala právnu otázku zásadného významu, ktorú podľa jej názoru krajský súd nesprávne vyriešil, iba uviedla všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým došlo v konaní pred odvolacím súdom.

14. Rešpektujúc princíp subsidiarity, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd bol nepochybne tým orgánom právnej ochrany základných práv a slobôd, ktorý bol oprávnený posúdiť (a aj posudzovať) námietky sťažovateľky týkajúce sa zákonne aj ústavne súladného právneho posúdenia zásahov do jej práv krajským súdom, a to na základe uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku, teda dovolania. Záver najvyššieho súdu, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila nedostatočne kvalifikovane, čo viedlo k odmietnutiu jej dovolania ako neprípustného, však sťažovateľka nespochybnila, čo je potrebné vyvodiť zo skutočnosti, že rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania v ústavnej sťažnosti nenapadla; v sťažnostnej argumentácii ho spomenula len okrajovo, bez uvedenia akýchkoľvek námietok či argumentácie o jeho neústavnosti.

15. Z odôvodnenia rozhodnutia o dovolaní vyplýva, že dovolací súd posudzoval iba otázku prípustnosti, nie aj otázku opodstatnenosti podaného dovolania. Výsledkom dovolacieho konania bolo v podstate vyslovenie záveru najvyššieho súdu, že z procesných dôvodov na strane sťažovateľky nemohol jej vec meritórne preskúmať. Ak potom sťažovateľka uplatňuje v ústavnej sťažnosti vo svojej podstate obdobné námietky, aké uplatnila aj v dovolaní, pričom oba tieto sťažovateľkou uplatnené právne prostriedky smerovali/smerujú proti tomu istému postupu a rozhodnutiu odvolacieho súdu (i keď v petite ústavnej sťažnosti rozhodnutie krajského súdu sťažovateľka konkrétne neuvádza, pozn.), bolo povinnosťou sťažovateľky v zmysle už uvedeného princípu subsidiarity urobiť predmetom ústavnoprávneho prieskumu aj rozhodnutie o dovolaní.

16. V takom prípade je vo všeobecnosti daná právomoc ústavného súdu, aby podrobil prieskumu rozhodnutie dovolacieho súdu z toho hľadiska, či dovolací súd nevybočil pri posudzovaní prípustnosti dovolania z ústavných medzí, avšak nie je daná právomoc ústavného súdu podrobiť ústavnému prieskumu postup a rozhodnutie odvolacieho súdu.

17. Na základe uvedeného ústavný súd v časti namietaného porušenia označených práv postupom krajského súdu odmietol ústavnú sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

II.3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

18. Sťažovateľka síce formálne v petite namietala aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ale nekonkretizovala, ktoré základné právo z katalógu tam uvedených malo byť v jej právnej veci porušené, a vo vzťahu k tomuto právu sťažovateľka nepredložila ústavnému súdu žiadne odôvodnenie. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že absencia zmysluplného, ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ako východiskového rámca sťažnosti spôsobuje nedostatok podstatnej zákonom predpísanej náležitosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 102/2019). V danom prípade je sťažovateľka zastúpená advokátom ako kvalifikovaným právnym zástupcom. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu